

Digital grusväg 1/2007

Dg 1/2007 (2007-09-30). Aperiodisk tidskrift. Årgång 12. (c) Sixten Borg.

Människans världsbild kan ta astronomiska proportioner. Vi observerar fjärran galaxer. Spekulerar kring planeter utanför Pluto. För någon kan världsbilden å andra sidan vara mycket liten, världsbilden "sträcker sig inte längre än mösseskärmen".

Att veta var man är kan vara oerhört viktigt. Inte minst i möten med andra människor, så att man respekterar det som är viktigt för dem. Indiens heliga kor och den heliga anden, rätt begrepp bör användas i rätt ände av världen. Respekten för en helig ko är av yttersta vikt, och dess bokstavliga relevans för stora och små människor berörs i artikeln *Om användning av ARAX Kreatursviktband på människor*, på sidan 2.

Här snuddar vi vid begreppet Tro, men det var en omväg. Jag vill också tala om dess motsats, Fullständig Visshet. Sådan kan nära nog uppnås genom navigationsinstrumentet halvklotsnavigatorn, ett mekaniskt alternativ till GPS-navigatorn. Det monteras i närmaste tvättställ eller badkar, och använder ett litet spjäll för att avgöra om vattenvirveln går med- eller motsols när vattnet rinner ut. Beroende på svaret fås en positionsangivelse med noggrannheten 0.5 planet.

Digital grusväg: Aperiodisk tidskrift. Årgång 12. (c) Sixten Borg.

Korrespondens: elektronisk post sixten.borg@lsn.se.

Nätplats: www.lsn.se/digitalgrusvag.

Digital grusväg är ett registrerat varumärke.

Om användning av ARAX Kreatursviktband på människor

Det Svenska Kreatursviktbandet ARAX är en rund dosa av mässing, som innehåller ett band. Bandet kan dras ut, och vevas in igen i dosan med hjälp av en utfällbar vev. Det lilla mätdonet är i sig självt ett konstverk, ett litet mekaniskt mästerverk i sin enkelhet och välgjordhet. Det utdragna bandet kan dras runt bröstkorgen på en ko, och en uppskattad vikt hos kon kan avläsas på bandet. Användningsområdet var att fastställa en ekonomisk ersättning till kons ägare om kon drabbats av mul- och klövsjuka och därför skyndsamt måste nödslaktas.

På dosan står det "PROF. E. O. ARENANDER, ULTUNA, UPSALA". Viktbandet kan dateras till mellan 1917 och 1925, då Erik Oskar Arenander, lektor i husdjurslära vid Ultuna lantbruksinstitut blev professor 1917, och gick bort 1925 [1]. Om just detta exemplar är så gammalt är osäkert, men det omvittnas ha varit i bruk runt 1940-talet.

Bild: vänster respektive höger sida av kreatursviktbandet ARAX. Dess övriga sida kröker sig runt dosan och är mycket svår att fotografera.

Syftet

Att skapa en översättning från avläst uppskattad kovikt på viktbandet till uppskattad vikt hos människa.

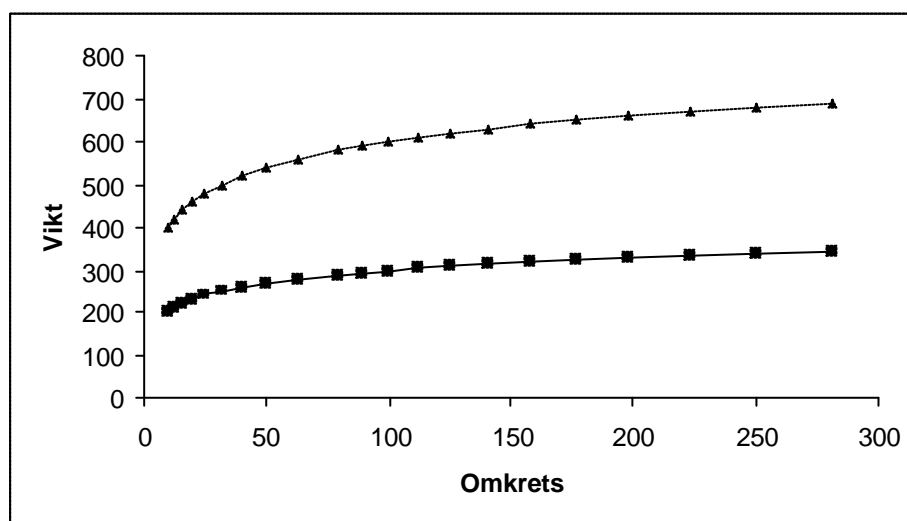
Metod

Jag mätte min bröstkorg, och avläste dess kovikt. Sedan bildade jag kvoten mellan min vikt och den avlästa kovikten. Kvoten utgör ett översättningstal, som kan användas på hela skalan. Den resulterade viktskattningens precision utgör ett lockande ämne för framtida forskning.

Resultat

Viktbandet har två skalor varav den ena är röd och något obegriplig. Den andra är svart och verkar mer vettig. Med en rimlig tolkning av den röda skalan är förhållandet mellan skalorna precis en faktor 2, exempelvis ger en ko-omkrets av en meter 300 på den röda skalan och 600 på den svarta. Figur 2 visar det approximativa förhållandet mellan kons omkrets och avläst vikt enligt de två skalorna. Vi har använt den svarta skalan (verkar mest vettig och lättare att läsa av i dåligt ljus).

Figur 2: Uppskattad vikt för respektive ko-omkrets, den röda skalan som heldragen linje med fyrkanter, och den svarta skalan som streckad linje med trianglar.

Anmärkning: värdena på den svarta skalan har kompletterats med modellerade värden för omkrets < 80 cm. Presentationen är en tolkning av skalvärdena på viktbandet.

Kvoten mellan min avlästa kovikt enligt den svarta skalan, och min vikt enligt vågen, är 0.11. För att använda kreatursviktbandet för att skatta en annan persons vikt göres en motsvarande avläsning, som sedan multipliceras med översättningstalet 0.11.

Slutsatser

Kovikt som avlästs med hjälp av svart skala på kreatursviktbandet ARAX kan översättas till människovikt genom multiplikation med 0.11.

Diskussion

Ett angeläget område för vidare forskning kan vara att kalibrera detta instrument även till fisk och reptiler då detta tycks ha intresserat uppfinnaren; "Arenander var professor i husdjurslära och speciellt intresserad av fjällboskap" [2]. Ämnesområdet herpetometri (läran om att mäta reptiler) är emellertid något som redaktionen inte behärskar, och vi avstår från detta forsknings uppslag. Däremot kanske vi löper linan ut vad beträffar fisk.

Referenser

1. H. Funkquist, Notis om Arenander, Erik Oskar, i Svensk Uppslagsbok, Band 2: Apollonia-Bangka, Huvudredaktör G. Carlquist, Baltiska förlaget A.-B., Malmö. Krohn-Köbenhavn 1931.
2. Historiska samlingen, http://www.bib.slu.se/bibliotek/ultuna/Historiska_samlingen.html, accessed 2005-04-08.